

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tdo/18/2020
Identifikačné číslo spisu: 8718010137
Dátum vydania rozhodnutia: 22.09.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Dana Wänkeová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:8718010137.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedníčky JUDr. Dany Wänkeovej a sudcov JUDr. Petra Paludu a JUDr. Martina Piovartsyho v trestnej veci proti obvinenému R. Q. pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona a iné na neverejnom zasadnutí konanom 22. septembra 2020 v Bratislave o dovolaní obvineného R. Q. proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 29. mája 2019, sp. zn. 1To/20/2019, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného R. Q. odmieta.

Odôvodnenie

Okresný súd Poprad (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom z 25. marca 2019, sp. zn. 6T/20/2018, uznal obvineného R. Q. vinným zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na ustanovenia § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona a § 127 ods. 5 Trestného zákona a zločinu sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na ustanovenia § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona a § 127 ods. 5 Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že

1) v období od 3. júna do 5. júna 2017 v byte na adrese R. Z. XX, T. opakovane požadoval od svojej bývalej družky Y. C. z T., aby sa k nemu vrátila, inak zverejní fotografie a video zachytávajúce jej intímne partie, ktoré vyhotovil bez jej vedomia 3. júna 2017 v skorých ranných hodinách, pričom jej uviedol, že ak sa k nemu nevráti, tak to pošle jej rodine, kolegom a tieto fotky dostanú všetci, taktiež jej 11. júna 2017 v čase okolo 17.00 hod. povedal, že ak mu nedá dcéru, hodí jej nahé fotky do schránok v jej vchode, čo Y. C. vyslovene odmietla, pričom 5. júna 2017 v čase o 22.47 hod. bola z telefónneho čísla XXXX XXX XXX, ktorého užívateľom je R. Q., doručená na telefónne číslo XXXX XXX XXX, ktorého užívateľom je X. C., MMS správa s erotickým obsahom zachytávajúca ženský pohlavný orgán a následne 17. júna 2017 došlo k vylepeniu na vchodových dverách bytového domu na adrese I. XXX/XX, T. šesť kusov fotografií o rozmeroch 10x15 cm a na adrese R. Z. XX, T. k vylepeniu na vchodových dverách štyri kusy fotografií o rozmeroch 10x15 cm, ktoré zachytávajú nahé telo a intímne partie Y. C.;

2) v nočných hodinách z 2. júna 2017 na 3. júna 2017 v byte na druhom poschodí na adrese R. Z. XX,

T., kde Y. C. bývala v podnájme, využil jej stav bezbrannosti, do ktorého sa dostala požitím alkoholických nápojov, túto v obývacej izbe vyzliekol, strkal jej svoje prsty do vagíny, pričom si toto svoje konanie fotografoval mobilným telefónom zn. Huawei CUN-L01.

Za to mu okresný súd uložil podľa § 200 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 37 písm. h), § 38 ods. 7, § 41 ods. 2 Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody vo výmere sedem rokov a šesť mesiacov, na ktorého výkon ho podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Obvinený napadol uvedený rozsudok okresného súdu odvolaním, ktoré Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom z 29. mája 2019, sp. zn. 1To/20/2019, podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 3 Trestného poriadku zrušil vo výroku o treste. Na základe § 322 ods. 3 Trestného poriadku obvinenému uložil podľa § 200 ods. 2 Trestného zákona, § 41 ods. 2 Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody vo výmere sedem rokov, na ktorého výkon ho podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Proti rozsudku krajského súdu, ktoré bolo obvinenému doručené 5. augusta 2019 a jeho obhajcovi 2. augusta 2019, podal obvinený prostredníctvom zvoleného obhajcu JUDr. Františka Komku 25. novembra 2019 dovolanie a to z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) Trestného poriadku.

V odôvodnení tohto mimoriadneho opravného prostriedku obvinený, po stručnom zrekapitulovaní predchádzajúceho konania a rozhodnutí počas neho vydaných, uviedol, že naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku vidí v tom, že súdy pri svojom rozhodovaní nepostupovali v súlade s § 2 ods. 10 Trestného poriadku, podľa ktorého orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. V tejto súvislosti uviedol, že vykonávali dôkazy jednostranne, svedčiace proti obvinenému a nevykonali dôkazy svedčiace v prospech obvineného, kde návrhy na doplnenie dokazovania od začiatku trestného stíhania opakovane písomne obvinený navrhol. Dodal, že tieto dôkazy taktiež takýmto istým spôsobom aj hodnotili, čím podľa obvineného konali aj v rozpore s § 2 ods. 12 Trestného poriadku. Obvinený odkázal na ustálenú súdnu prax, podľa ktorej výrok o vine sa môže zakladať len na dôkazoch, ktoré celkom vylučujú pochybnosť, že sa stal skutok, ktorý je predmetom trestného stíhania. Platí to tým skôr, keď je vierohodnosť jediného priameho svedka pochybná (R 14/1964). Taktiež sa vyžaduje, aby bol náležite zistený skutkový stav veci, aby každá okolnosť dôležitá pre rozhodnutie bola spoľahlivo preukázaná, v súlade so skutočnosťou tak, aby nemohla vzbudzovať akúkoľvek pochybnosť. Za zistenie skutočného stavu veci, preto nemožno považovať len zistenie o pravdepodobnosti dokazovanej okolnosti, keď výsledky dokazovania síce pripúšťajú možnosť záveru že existuje, avšak na druhej strane nevylučujú možnosť iného alebo celkom opačného záveru (R 40/1969).

Obvinený považoval postup orgánov činných v trestnom konaní za rozporuplný, neodôvodnený a nezákonný, keď dôkazy (obnovené dve fotografie, ktoré zachytávajú strkanie prstov do vagíny poškodenej) jednostranne použili iba v prospech poškodenej, na takýchto dôkazoch založili celé trestné konanie, pričom na druhej strane tie isté dôkazy, záznamy intímneho charakteru, ktoré sa nachádzajú na USB kľúči, ktorý doložil, súdy odmietli vykonať ako dôkaz z dôvodu, že boli získané nezákonným spôsobom. Za nesprávny a neakceptovateľný a teda aj za nezákonný je podľa obvineného potrebné považovať skutok z rozsudku okresného súdu, ako aj rozsudku krajského súdu. Ďalej uviedol, že k objasneniu stavu „bezbrannosti, do ktorého sa poškodená dostala požitím alkoholických nápojov“, ktoré je po objektívnej stránke základom skutkovej podstaty zločinu sexuálneho násillia podľa § 200 Trestného zákona, postačovali pre súdy iba dve fotografie a zo strany orgánov činných v trestnom konaní neboli vykonané žiadne iné hodnoverné dôkazy, čo nie je podľa neho možné prijať a stotožniť sa s takýmto postupom, pretože uznať ho obžalovaného za vinného možno iba na základe dostatočne a jasne preukázaných faktov a nie na základe nejakej obyčajnej pravdepodobnosti. Podľa obvineného súdy pri celkovom hodnotení dôkazov jednotlivo a vo vzájomnej súvislosti vo všetkom uverili tvrdeniam

poškodenej a to i napriek tomu, že jej výpovede boli rozporuplné, viackrát menené, pričom súdy pri hodnotení jej výpovede neprihliadali v ničom, pri skúmaní hodnovernosti týchto výpovedí na osobu tejto svedkyne, na spôsob jej života, na jej charakterové vlastnosti najmä v tom, že po nadmernom požívaní alkoholických nápojov sa táto svedkyňa správala zavrhnutia hodným spôsobom. Dodal, že o jej správaní svedčia aj zápisnice policajných hliadok, ktoré boli zo strany súdu zabezpečené a na ktoré okresný súd v ničom neprihliadal.

Obvinený v ďalšej časti uviedol, že aj v konaní pred súdom vypočutá znalkyňa z odboru psychológie PhDr. V. T. uviedla, že z pohľadu psychologického posúdenia vzhľadom na zistený typ osobnosti poškodenej, pokiaľ by sa k tomu pridal ešte aj nejaký konkrétny motív, napr. zápas o dieťa, vymýšľanie si inkriminovaných skutočností, či revanš za udanie otčima, poškodená by bola schopná tieto skutočnosti si vymyslieť. Hodnotenie a právne závery súdu o nejakom údajnom „stave bezbrannosti“ poškodenej zo strany okresného súdu, ktoré hodnotenie prevzal aj odvolací súd neobstoja, nie sú podľa neho ničím hodnoverne preukázané, teda sú nezákonné. V tejto súvislosti uviedol, že aj z videonahrávky na USB kľúči, ktorú predložil, možno podľa obvineného dospieť k záveru, že vzhľad poškodenej na videonahrávke je úplne taký istý zhodný so vzhľadom poškodenej na týchto fotografiách, o ktoré prakticky súd oprel svoje rozhodnutie v bode 2 rozsudku. Dodal, že tieto jediné dôkazy získal z jemu patriaceho mobilného telefónu, z pamäťovej karty.

Z vyššie uvedených skutočností a týchto tvrdení je podľa obvineného možné mať zato, že sú dané v týchto skutočnostiach aj dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku skúmania dovolacieho dôvodu, kde rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom a vyvstáva riešenie doteraz spornej problematiky zákonnosti či nezákonnosti vyhotovenia obrazovo zvukových záznamov, ktoré boli vyhotovené súkromnou osobou, t. j. osobou odlišnou od orgánov činných v trestnom konaní bez súhlasu nahrávanej osoby a ich následnej dôkaznej použiteľnosti, či nepoužiteľnosti v konaní pred súdom. Ďalej uviedol, že riešenie naznačenej otázky je vyslovene sporné aj v rozhodovacej činnosti orgánov aplikácie práva (napr. uznesenie Krajského súdu v Žiline z 22. apríla 2010, sp. zn. 1To/42/2010, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 2. apríla 2014, sp. zn. 2Tost 4/2014). Uvedená problematika nie je doposiaľ riešená oficiálnou judikatúrou ani žiadnym zjednocujúcim stanoviskom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

Obvinený uviedol, že z obsahového vymedzenia § 119 ods. 2 Trestného poriadku je zřejmé, že pojem „všetko“ sa viaže výhradne na „zákonne všetko“, t. j. pojem „všetko“ sa spája len s takým dôkazným prostriedkom, ktorý bol získaný podľa trestného poriadku, resp. podľa iného zákona. Musí ísť teda o dôkaz zákonný, nakoľko iba vtedy možno povedať, že bol získaný postupom predpokladaným trestným poriadkom, či iným osobitným predpisom. Čo sa nezískalo z dôkazných prostriedkov podľa Trestného poriadku alebo podľa osobitného predpisu nie je možné považovať v trestnom konaní za dôkaz (§ 119 ods. 1 Trestného poriadku argumentum a contrario). Pokračujúc, skutočnosť, že v právnych podmienkach Slovenskej republiky kladie zákonodarca zřejmý dôraz na zákonnosť v získaných dôkazoch, možno nepochybne vyvodit' aj zo základnej zásady trestného konania vymedzenej v § 2 ods. 12 Trestného poriadku, podľa ktorej orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané „zákonným spôsobom“. Z tejto základnej zásady trestného konania teda vyplýva, že orgány činné v trestnom konaní a ani súd nemôžu vôbec pojať do hodnotenia dôkazov také dôkazy, ktoré boli získané nezákonne. Dodal, že práve na túto základnú zásadu trestného konania následne nadväzuje ustanovenie § 119 ods. 2 Trestného poriadku a § 12 Občianskeho zákonníka.

Ďalej obvinený uviedol, že aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že pokiaľ bol dôkaz získaný v rozpore s vnútroštátnym právom, táto skutočnosť sama o sebe, môže byť porušením práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“), naviac na základe nezákonne získanej nahrávky, pričom išlo o jediný usvedčujúci dôkaz i napriek dodržiavaniu práva obhajoby v možnosti spochybnit' takýto dôkaz, k čomu v prejednávanej veci aj došlo, vykonanie takéhoto dôkazu a odôvodnenie rozsudku vo výroku o uznaní viny ako jediného usvedčujúceho dôkazu je porušením práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti pokračoval, že pokiaľ zo strany súdu došlo k akceptácii takéhoto jediného usvedčujúceho dôkazu

získaného zo súkromnej nahrávky prostredníctvom mobilného telefónu jeho osobou, došlo podľa neho k porušeniu práva na súkromie a akceptáciou a vykonaním takéhoto dôkazu de iure došlo ku konvalidácii nezákonnosti uskutočnenej v súkromnej sfére. Podľa obvineného treba taktiež dodať, že poškodená v priebehu celého trestného konania aj na opakovaný dotaz okresného súdu neudelila a nedala dodatočný súhlas nahrávanej osoby, čím by došlo k legalizácii vykonania záznamu, ktorý by sa už nepriečil ustanoveniu § 12 Občianskeho zákonníka.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil rozsudok krajského súdu z dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) a písm. j) Trestného poriadku a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Prokurátor príslušnej okresnej prokuratúry v písomnom vyjadrení k dovolaniu obvineného uviedol, že sa s rozhodnutiami okresného a krajského súdu v celom rozsahu stotožňuje. K námietkam dovolateľa uvedených v písomnom vyhotovení dovolania k dôvodom uvedeným v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku uviedol, že z dôvodu väzobného riešenia veci mal obvinený od počiatku obhajcu a to najprv v osobe Mgr. Marcela Lesňáka, ktorého si zvolil po jeho zadržaní 19. júna 2017, neskôr v osobe JUDr. Martina Bašistu a nakoniec v osobe JUDr. Petra Čurillu. Títo obhajcovia boli prítomní pri všetkých úkonoch prípravného konania, ev. boli o nich upovedomení a boli prítomní v priebehu aj v konaní na súde na jednotlivých hlavných pojednávaniach. V mene obvineného podávali v priebehu celého trestného konania aj opravné prostriedky, čo je zrejmé z obsahu celého trestného spisu. Nie je preto podľa prokurátora na mieste stotožniť sa s námietkami dovolateľa v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, že v priebehu trestného konania bolo porušené jeho právo na obhajobu.

Čo sa týka námietok dovolateľa k ustanoveniu § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, prokurátor konštatoval, že podľa jeho názoru všetky dôkazy vykonané v priebehu prípravného konania a následne aj v priebehu vykonaných hlavných pojednávaní, boli vykonané zákonným spôsobom, do konania bolo pribratých viacero znalcov z rôznych odvetví, súd pri rozhodovaní vo veci mal k dispozícii aj rozhodnutie a spis okresného súdu, vedený v civilnom konaní, týkajúci sa starostlivosti o maloletú dcéru obvineného a poškodenej, ako aj rozhodnutia policajných orgánov týkajúce sa trestných oznámení obvineného pre podozrenie z trestnej činnosti otčima poškodenej, ev. samotnej poškodenej. Okresný súd a teda aj krajský súd pri rozhodovaní o trestnej činnosti obvineného tak podľa prokurátora mali všetky dôkazy pre rozhodnutie o vine obvineného a uloženie trestu.

Prokurátor je toho názoru, že vo veci nebol naplnený žiaden z dôvodov dovolania uvedených v § 371 Trestného poriadku a preto navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku uznesením dovolanie obvineného odmietol.

Obvinený v stanovisku k vyjadreniu prokurátora k dovolaniu obvineného doručenom okresnému súdu 13. mája 2020 uviedol, že z vyjadrenia prokurátora nevyplýva žiadna skutočnosť smerujúca proti jeho dovolacím dôvodom, že zo strany všeobecných súdov neboli vykonané všetky dôkazy, ktoré navrhoval v priebehu prípravného konania a následne aj pred súdom na jednotlivých pojednávaniach. Čo sa týka hodnotenia a použitia zvukového a obrazového záznamu fyzickej osoby o komunikácii ako dôkazného prostriedku, obvinený opäť poukázal na doterajšiu súdnu prax a stanovisko obsiahnuté v uznesení Krajského súdu v Žiline sp. zn. 1To/42/2010, ktorý dáva výklad a použitie ustanovenia § 119 ods. 2 Trestného poriadku a č. 8 Dohovoru.

Na záver obvinený poukázal, že v plnom rozsahu zotrúva na svojich dovolacích dôvodoch, poukázal najmä nato, že orgány činné v trestnom konaní ako dôkazy získané z jeho mobilného telefónu, ako aj mobilného telefónu poškodenej použili iba dôkazy svedčiacie výlučne v prospech poškodenej a nepoužili ďalší dôkaz - video záznam z jeho mobilného telefónu, z ktorého je zrejmé a ktorý popisuje osobu samotnej poškodenej v tom, že bola to práve ona sama, ktorá si vynucovala sexuálny styk s nim bez ohľadu nato, či to bolo pred alebo po skutkoch, ktoré sú mu kladené za vinu, pretože pokiaľ by bolo podľa neho skutočne došlo k skutkom tak, ako ich udávala a popisovala poškodená, táto by následne nebola súhlasila a vynucovala si s ním pohlavný styk opakovane vrátane orálneho styku, ku ktorému

došlo z 4. júna na 5. júna (teda nasledujúci deň, kedy malo dôjsť k spáchaniu skutkov). Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, ako aj obsah jeho písomného dovolania a dôvodov v ňom uvedených obvinený navrhol jeho dovolaniu vyhovieť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) posúdil vec najprv v zmysle § 382 Trestného poriadku a zistil, že dovolanie bolo podané obvineným R. Q.K. ako oprávnenou osobou podľa § 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku, prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], v zákonnej lehote uvedenej v § 370 ods. 1 Trestného poriadku, potom ako dovolateľ využil svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok (odvolanie), o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku), s obsahovými náležitosťami podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku a s uvedením dôvodu dovolania podľa odseku 2 tohto ustanovenia.

Dovolací súd ale zároveň zistil, že obvineným uplatnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) Trestného poriadku nie sú v posudzovanej veci zjavne splnené.

Úvodom považuje najvyšší súd za potrebné, v súlade so svojou konštantnou judikatúrou, najprv vo všeobecnej rovine pripomenúť, že z konštrukcie a štruktúry jednotlivých dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku vyplýva, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatnému rozhodnutiu súdu je určené na nápravu výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných chýb. Dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvého a druhého stupňa [primerane pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod č. 57/2007-II]. Povedané inými slovami, dovolaním podaným z niektorého z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku sa nemožno domáhať preskúmania skutkových zistení, na ktorých je založené napadnuté alebo jemu predchádzajúce rozhodnutie, a ani prehodnotenia vykonaného dokazovania. Pritom platí, že obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takéhoto dovolacieho dôvodu podľa § 371 Trestného poriadku. Nestačí, ak podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pokiaľ v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu (pozri napr. rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 51/2014).

Zároveň treba uviesť, že viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku, sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku), a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku (rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 120/2012-I). Povedané inými slovami, pri zisťovaní dôvodov dovolania dovolacím súdom je rozhodujúca ich vecná špecifikácia dovolateľom a nie ich označenie podľa § 371 Trestného poriadku.

K obvineným uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, treba uviesť, že právo na obhajobu je v zmysle tohto dovolacieho dôvodu potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu v rozsahu § 34 ods. 4 Trestného poriadku. Zároveň z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a na ňu nadväzujúcej rozhodovacej praxe Ústavného súdu Slovenskej republiky, závery ktorých uplatňuje pri svojom rozhodovaní i najvyšší súd, vyplýva, že spravodlivý súdny proces, ktorého súčasťou je aj dôsledné rešpektovanie práva na obhajobu, nemožno chápať ako právo na preskúmanie toho, akým spôsobom súd hodnotil právne a faktické okolnosti konkrétneho prípadu (primerane uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 2010, sp. zn. II. ÚS 462/2010, zverejnené v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 102/2010). Obvinený pri uplatňovaní tohto dovolacieho dôvodu poukázal na jednostranné vykonanie dôkazov a ich hodnotenie v rozpore s § 2 ods. 12 Trestného poriadku. Najvyšší súd pripomína, že za porušenie práva na obhajobu nemožno považovať

rozsah vlastnej úvahy orgánov činných v trestnom konaní a súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku. Ani hodnotenie dôkazov v rozpore s predstavami obvineného nemôže zakladať uvedený dovolací dôvod.

Pokiaľ ide o ďalšie námietky, ktoré obvinený v rámci dovolania vecne uplatnil a ktorých podstata je zrekapitulovaná vyššie, tieto majú skutkový charakter, keďže sa nimi snaží dosiahnuť revíziu skutkových zistení okresného a krajského súdu, ktorých správnosť a úplnosť nemôže najvyšší súd v tomto konaní iniciovanom obvinenou skúmať ani meniť. Námietky skutkovej povahy sú pritom uplatniteľné len v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku, ktorý je oprávnený použiť iba minister spravodlivosti. Najvyšší súd sa preto s týmto okruhom námietok obvineného nemohol zaoberať (primerane napr. rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 14/2015).

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku je potrebné uviesť, že ho možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom. Nemožno ním napadnúť spôsob hodnotenia dôkazu súdom, keďže nesprávne hodnotenie dôkazu možno napraviť v odvolacom konaní, nie však v konaní o dovolaní. Proces dokazovania (a to nielen z hľadiska hodnotenia obsahu jednotlivých dôkazov, ale aj z hľadiska rozsahu dokazovania) je ovládaný zásadou voľného hodnotenia, kedy po vykonaní logických úsudkov v kontexte všetkých, vo veci vykonaných dôkazov, dochádza k vydaniu meritóneho rozhodnutia. Možno opakovane podotknúť, že podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku dôkazy v každom prípade hodnotí súd a prípadný nesúhlas s hodnotením vykonaných dôkazov zo strany procesných strán nezakladá žiaden dovolací dôvod.

V tejto súvislosti možno vo všeobecnosti pripomenúť, že Trestný poriadok výslovne ustanovuje, že súd a orgány činné v trestnom konaní môžu brať do úvahy len dôkazy, ktoré boli získané zákonným spôsobom. Z § 119 ods. 2 Trestného poriadku vyplýva, že dôkazným prostriedkom je procesný úkon, pomocou ktorého orgán činný v trestnom konaní alebo súd získava poznatky dôležité na objasnenie veci. Dôkazom je priamy poznatok alebo výsledok činnosti orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu, ktorý získal pomocou dôkazného prostriedku a slúži na objasnenie skutočností, ktoré sú predmetom dokazovania. Podmienkou, aby dôkazom mohlo byť naozaj „všetko, čo môže prispieť na náležité objasnenie vecí“, je, aby išlo o dôkazy získané zákonným spôsobom. Za zákonný spôsob získania dôkazu z dôkazných prostriedkov v zmysle § 119 ods. 2 Trestného poriadku treba podľa judikatúry považovať jednak splnenie formálnych (procesných) podmienok, vyžadovaných Trestným poriadkom alebo iným osobitným zákonom na vykonanie konkrétneho dôkazu, a jednak splnenie materiálnych (obsahových) podmienok, t. j. aby úkon, použitý dôkazný prostriedok na vykonanie resp. získanie dôkazu, bol zameraný na zistenie tých skutočností, na ktoré zameraný a použitý môže byť (primerane pozri R 38/2003-I, ZSP 74/2006).

Zároveň netreba opomenúť aj § 119 ods. 3 Trestného poriadku, podľa ktorého strana môže dôkaz obstaráť alebo dať návrh na jeho vykonanie, avšak sama ho vykonať nemôže. Predmetná činnosť náleží len orgánom činným v trestnom konaní, prípadne súdu.

Pokiaľ ide o porušenie zákona, v tejto súvislosti najvyšší súd už stabilne v rámci svojej rozhodovacej činnosti zdôrazňuje, že také porušenie by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 Dohovoru, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku. Z uvedeného potom logicky vyplýva, že v rámci tohto dovolacieho dôvodu možno úspešne uplatňovať aj nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov, ale len vtedy, ak mal, resp. má negatívny materiálny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukážu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

V kontexte týchto všeobecných východísk najvyšší súd k posudzovanej veci uvádza, že ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu urobený v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal

opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktoré vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konanie je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 16/2013-I).

Tieto dôvody viedli najvyšší súd k záveru, že v posudzovanej veci dôvody dovolania nie sú zjavne splnené, a preto dovolanie obvineného R. Q. podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.